

Zo ging dat ...

... in Diepenbeek in 1911: een verbod op het *vastenavondjagen*

Wanneer het woord carnaval valt, reageren mensen overwegend op twee manieren. Enerzijds zijn er de liefhebbers van het verkleedfeest, van de niet al te subtiele humor en van het verleggen van de normen voor gedrag in het openbaar en anderzijds zijn er de mensen die van al die dingen gruwelen. Voor gemeentebestuurders is het vieren van carnaval en het al dan niet toelaten van festiviteiten steeds een evenwichtsoefening tussen het toelaten van een zekere mate van ontlading en het handhaven van een minimale rust.

Dat was in het begin van de twintigste eeuw in Diepenbeek niet anders. Daar had zich in de loop van de tijd de gewoonte van het *vastenavondjagen* ontwikkeld. Vastenavondjagers waren mensen die de huizen afgingen om spek of een andere gift te vragen. Aangezien het carnaval was waren sommige *jagers* verkleed, en het hoeft niet uitgesloten te worden dat niet alle deelnemers nog even nuchter waren. Er is weinig verbeeldingskracht voor nodig om je voor te stellen dat de scheidslijn tussen het vragen om een gift en het eisen ervan in die omstandigheden dun kon worden. Wellicht zullen er in Diepenbeek mensen geweest zijn die zich door het *vastenavondjagen* onder druk gezet voelden en zich verplicht voelden de jagers iets te geven, ook al wilden ze dat eigenlijk niet.

In zijn vergadering van 1 juli 1911 boog de gemeenteraad van Diepenbeek zich over de kwestie, en nam *ingezien de*

misbruiken en plagerijen waartoe het zoogenaamd “ vastenavondjagen” aanleiding gegeven heeft en de klachten hierdoor veroorzaakt, een reglement aan dat met onmiddellijke ingang het *vastenavondjagen* verbod. Wie dacht dat hij dit verbod met de voeten kon treden, dacht beter nog een keer na: er werd immers vastgesteld dat overtreders een boete van 5 tot 15 franken en een gevangenis van 1 tot 5 dagen boven het hoofd hing. In een tijd waarin een dagloon voor een arbeider in onze streek circa 1 frank bedroeg, zal dit reglement het enthousiasme van de jagers wellicht bekoeld hebben. Wie niet van de gemeente was en dit gebod zou overtreden, zou bovendien *door de plaatselijke politie gedwongen worden de gemeente te verlaten*.

Dit soort politiereglementen werd destijds aan het provinciebestuur voorgelegd, en daaraan is het te danken dat er sporen van dit gebruik bewaard bleven. Toen dit reglement in de lokalen van het provinciebestuur aankwam, wist men daar immers niet echt wat er met het *vastenavondjagen* in Diepenbeek bedoeld werd, en wat er precies verboden werd. Op verzoek van de arrondissementscommissaris van Hasselt gaf burgemeester Vandebroek op 17 juli uitleg bij dit gebruik. Het dossiertje dat de vervolgens bij het provinciebestuur over dit gemeentelijk reglement werd samengesteld is een van de laatste sporen van dit verdwenen gebruik¹.

¹ Hasselt, Archief van het provinciebestuur, Dossiers juridische zaken, nr. 337.

Tekstuitgave: Hasselt, Archief van het provinciebestuur,
Dossiers juridische zaken, nr. 337.

Reglement op de bedelarij

*Openbare zitting van den gemeenteraad van Diepenbeek
gehouden den 1 juli 1911.*

*Tegenwoordig de heeren Vandebroek, burgemeester, Buntinx,
schepen, Steegmans, Eersels, Claes, Vanderlinden, Vandor-
mael, Buntinx Henricus, Hermans en Machiels, raadsleden,
en Palmers, secretaris.*

De gemeenteraad van Diepenbeek,

Gezien art. 78 der gemeentewet,

*Ingezien de misbruiken en plagerijen waartoe het zoogenaamd
“vastenavondjagen” aanleiding gegeven heeft en de klachten
hierdoor veroorzaakt,*

Besluit

*Art. 1. Het zoogenaamd “vastenavondjagen” is op gansch
de uitgestrektheid der gemeente Diepenbeek aan iederen
verboden.*

*Art. 2. Personen vreemd aan de gemeente, die dit verbod
overtreden, zullen daarenboven door de plaatselijke politie
gedwongen worden de gemeente te verlaten.*

*Art. 3. De overtreders zullen gestraft worden met eene boete
van vijf tot vijftien franken of met eene gevangenzitting van
een tot vijf dagen.*

*Gedaan in zitting te Diepenbeek, op datum als boven.
(Geteekend) H. Vandebroek burgemeester, W. Buntinx sche-
pen, L. Steegmans, L. Eersels, H. Claes, G. Vanderlinden, S.
Vandormael, H. Buntinx, J. Hermans, J. Machiels, J. Palmers
secretaris.*

Voor eensluidend afschrift.

De burgemeester

[getekend:] H. Vandebroek

De secretaris

[getekend] J. Palmers

Diepenbeek, den 17 juli 1911

Mijnheer de Kommissaris,

*Als gevolg van uwen geëerden brief van 13 juli ll. N153/57,
heb ik de eer Ued. te laten weten dat men alhier door vaste-
navondjagen verstaat: “Vermomd of onvermomd in den tijd
van vastenavond zingend en vergezeld van of zonder muziek
langs de deuren te gaan tot het bekomen van een stuk spek
of eene andere gift”.*

De burgemeester

[getekend:] H. Vandebroek

*Den heer kommissaris van het arrondissement Hasselt-Mae-
seyck*

te Hasselt.

Rombout Nijssen

